

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Економічний факультет
Кафедра аудиту, обліку та оподаткування

**ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА МІНІМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВИХ
РИЗИКІВ**

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Адміністрування податків та
митних платежів»

Кропивницький, 2023 р.

Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: метод. реком. до виконання самостійної роботи: для здоб. другого (магістерського) рівня вищої освіти спец. 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Адміністрування податків та митних платежів» / [уклад. А.М. Лисенко]; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. аудиту, обліку та оподаткування. - Кропивницький : ЦНТУ, 2023. 36 с.

Рецензент – д.е.н., проф., декан економічного факультету Шалімова Н.С.

Затверджено на засіданні кафедри аудиту, обліку та оподаткування протокол №1 від «28» серпня 2023 р.

Методичні вказівки визначають організаційні аспекти процесу виконання здобувачами самостійної роботи, містять завдання, які здобувач повинен самостійно опрацювати в межах навчальної дисципліни «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків», а також питання для самоконтролю.

Рекомендовано для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спец. 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Адміністрування податків та митних платежів».

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	4
1. Зміст та обсяг завдань для самостійної роботи.....	7
2. Організація процесу підготовки та рекомендації щодо оформлення презентацій та реферативних робіт.....	23
3. Критерії оцінювання.....	25
4. Рекомендовані джерела інформації для підготовки завдань.....	28

ВСТУП

В сучасних умовах, коли економіка України інтегрується з економікою ЄС, обґрунтування прийняттого рівня податкового навантаження на суб'єкти господарювання, мінімізація податкових ризиків набувають важливого значення. Високий рівень податкового навантаження спричинює перехід суб'єктів господарювання до тіньового сектору економіки, що здійснює негативний вплив на формування обсягів податкових надходжень до бюджетів різних рівнів, а отже й на розвиток як окремих територіальних громад, так і держави в цілому.

З огляду на це важливу роль відіграє обґрунтований підхід до планування та прогнозування обсягів податкових надходжень на мезо- та макроекономічному рівнях, а також розробка системи заходів, спрямованих на урахування суб'єктами господарювання можливостей щодо законної оптимізації податкових платежів.

Керівники різних рівнів повинні враховувати зміни нормативно-правового характеру, зокрема і в сфері податкового законодавства, для прийняття обґрунтованих рішень та забезпечення ефективного функціонування системи менеджменту. Вирішенням важливих управлінських завдань у сфері оподаткування повинні займатися фахівці з розвинутим аналітичним мисленням, які розуміють особливості функціонування податкової системи. Саме тому навчальна дисципліна «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків» має важливе значення у підготовці магістрів спеціальності 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Адміністрування податків та митних платежів», як майбутніх кваліфікованих фахівців-експертів у цій сфері.

Дисципліна «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків» викладається відповідно до навчального плану підготовки магістрів спеціальності 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Адміністрування податків та митних платежів».

Метою викладання навчальної дисципліни «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків» є формування у здобувачів системи знань, необхідних для оволодіння теоретико-методичним інструментарієм податкового планування, розробки податкових планів та прогнозів, заходів щодо мінімізації податкових ризиків суб'єктів господарювання, набуття практичних навичок з розробки рекомендацій щодо оптимізації рівня податкового навантаження суб'єктів господарювання, зниження податкових ризиків та прийняття ефективних управлінських рішень в сфері оподаткування.

Завданнями дисципліни «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків» є:

- формування компетентностей, важливих для застосування навичок податкового планування на підприємстві, прогнозування податкових надходжень до бюджету, виконання розрахунків та обґрунтування рівня податкового навантаження при прийнятті рішень в сфері оподаткування та мінімізації податкових ризиків, розробці й реалізації планів та прогнозів;

- теоретична підготовка здобувачів з питань сутності та змісту податкового планування, застосування методів податкового планування й прогнозування, розрахунку та оптимізації рівня податкового навантаження суб'єктів господарювання, зокрема при розробці заходів щодо мінімізації ризиків зовнішнього та внутрішнього середовища, підвищення ефективності

інформаційного та обліково-аналітичного забезпечення сучасних систем податкового менеджменту;

- практична підготовка здобувачів з питань використання сучасних наукових методів досліджень в сфері оподаткування, інструментарію адміністрування податків та митних платежів, вибору конкретних методів податкового планування та прогнозування у відповідності зі стратегічними цілями на різних рівнях управління оподаткуванням, підходів у мінімізації податкових ризиків, підвищення ефективності адміністрування податків з урахуванням раціональної організації інформаційного, методичного, кадрового забезпечення із застосуванням організаційних підходів щодо побудови ефективних систем інформаційного та обліково-аналітичного забезпечення в сфері оподаткування;

- практична підготовка здобувачів з питань застосування підходів щодо організації податкового планування та коректного інтерпретування інформації для прийняття ефективних рішень у сфері оподаткування, розробки науково-обґрунтованих висновків та пропозицій, спрямованих на вдосконалення системи адміністрування податків та митних платежів, виконання адміністративно-управлінських функцій, консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері оподаткування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Загальні компетентності

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

СК03. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків. СК04. Здатність формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, коректно інтерпретувати, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень.

СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

СК07. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.

СК08. Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.

СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

СК11. Здатність до організації, оцінювання, моделювання та вдосконалення системи адміністрування податків та митних платежів та їх складових елементів.

Програмні результати навчання

ПР07. Розробляти внутрішньофірмові стандарти і форми управлінської та іншої звітності суб'єктів господарювання.

ПР08. Обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства.

ПР09. Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

ПР12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.

ПР14. Обґрунтовувати вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі прийняття управлінських рішень з метою їх оптимізації.

ПР15. Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ПР19. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

ПР20. Визначати актуальні проблеми та виявляти наукові факти у сфері теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування, робити науково-обґрунтовані висновки та розробляти пропозиції щодо їх вирішення.

ПР22. Володіти організаційно-методичними прийомами та інструментарієм адміністрування податків та митних платежів.

ПР23. Вміти застосовувати сучасні технології адміністрування податків та митних платежів й здійснювати відповідну управлінську діяльність.

ПР24. Визначати актуальні проблеми та виявляти факти у сфері теорії, методики, організації та практики адміністрування податків та митних платежів, робити науково-обґрунтовані висновки, розробляти пропозиції щодо їх вирішення та впроваджувати заходи, спрямовані на вдосконалення системи адміністрування податків та митних платежів.

1. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Вивчення курсу «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків» складається з теоретичного компоненту (засвоєння змісту лекційних тем), практичного компоненту (отримання знань та набуття навичок внаслідок роботи на практичних заняттях), самостійної роботи здобувача.

Самостійна робота здобувача являє собою таку форму організації процесу навчання, яка передбачає виконання здобувачем запланованих завдань самостійно, під керівництвом викладача. Метою виконання самостійної роботи є повне засвоєння здобувачем навчальної програми курсу, формування компетентностей, які відіграють важливе значення у становленні майбутнього фахівця.

У відповідності з «Положенням про організацію освітнього процесу у Центральнотехнічному національному технічному університеті», затвердженому на засіданні Вченої ради ЦНТУ (протокол №7 від 09.03.2021 р.), самостійна робота здобувача вищої освіти, як обов'язковий засіб засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час, включає: опрацювання навчального матеріалу; підготовку до лекцій та практичних занять; виконання індивідуальних завдань; науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача вищої освіти денної форми навчання, регламентується освітньою програмою та навчальним планом. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти визначається з урахуванням специфіки та змісту навчальної дисципліни, її місця, значення в реалізації освітньої програми, питомої ваги в навчальному процесі практичних занять. У відповідності до навчальних планів, для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання відводиться 72 години (60 % від загального обсягу часу на вивчення дисципліни), для здобувачів заочної форми навчання - 114 годин (95 % від загального обсягу часу на вивчення дисципліни):

Структура навчальної дисципліни «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувача		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувача
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1.								
Теоретико-методичні основи податкового планування та мінімізації податкових ризиків								
Тема 1. Концептуальні підходи до визначення суті	9	2	1	6	9	0,5	-	8,5

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувача		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувача
1	2	3	4	5	6	7	8	9
податкового планування, його мета, об'єкт, суб'єкти, завдання, принципи								
Тема 2. Інформаційно-комунікаційне та обліково-аналітичне забезпечення податкового планування в контексті забезпечення ефективного функціонування системи адміністрування податкових платежів	11	2	1	8	11	0,5	-	10,5
Тема 3. Види податкового планування та фактори, що здійснюють вплив на якість податкових планів	12	4	2	6	12	0,5	-	11,5
Тема 4. Методи податкового планування та умови, що забезпечують його альтернативність	13	4	2	7	13	0,5	0,5	12
Тема 5. Податкові ризики: їх урахування в процесі планування та прогнозування в сфері оподаткування, напрями мінімізації	13	4	2	7	13	0,5	0,5	12
Змістовий модуль 2.								
Особливості планування податків на підприємстві та основоположні підходи у плануванні очікуваних податкових надходжень органами Державної податкової служби								
Тема 6. Організація податкового планування на підприємстві та основоположні підходи у плануванні очікуваних податкових надходжень органами ДПС України	13	4	2	7	13	0,5	-	12,5
Тема 7. Особливості планування податків на підприємстві та	13	4	2	7	13	0,5	0,5	12

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувача		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувача
1	2	3	4	5	6	7	8	9
узагальнення інформації про очікувані розміри його податкових платежів								
Тема 8. Стратегічне, поточне та оперативне податкове планування на підприємстві	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 9. Методика розрахунку показників податкового навантаження та оцінка ефективності податкового планування суб'єкта господарювання	15	4	1	10	13	0,5	0,5	12
Тема 10. Наукові дослідження у сфері податкового планування та мінімізації податкових ризиків	11	2	1	8	13	-	-	13
Усього годин	120	32	16	72	120	4	2	114

При виконанні завдань для самостійної роботи здобувач має стати активним учасником навчального процесу, відповідально відноситися до отримання нових знань, добре орієнтуватися в інформаційному просторі.

Важливою складовою системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є самоконтроль здобувачів, який передбачає опрацювання переліку питань для самоконтролю, які розміщені після кожної теми курсу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ

Тема 1. Концептуальні підходи до визначення суті податкового планування, його мета, об'єкт, суб'єкти, завдання, принципи.

Концептуальні підходи до визначення суті податкового планування. Відмінності між поняттями «планування податкових платежів», «податкове планування», «прогнозування податків». Структурно-логічна схема планування податкових платежів та алгоритм податкового планування. Складові компоненти планування податкових платежів та податкового планування. Мета, об'єкт,

суб'єкти податкового планування. Завдання та принципи податкового планування. Проблемні аспекти сучасного планування і прогнозування податкових надходжень та напрями його вдосконалення.

Питання для самоконтролю за темою 1:

1. Які існують концептуальні підходи до визначення суті податкового планування?
2. У чому полягають відмінності між поняттями «планування податкових платежів» та «податкове планування»?
3. Що таке структурно-логічна схема планування податкових платежів та які компоненти формують загальний алгоритм податкового планування?
4. Які складові планування податкових платежів та податкового планування ви знаєте?
5. Якими є можливості податкового планування за умови його правильної організації?
6. Якою є загальна мета податкового планування, що є об'єктами та суб'єктами податкового планування?
7. Які завдання та принципи податкового планування ви знаєте?
8. Які аспекти сучасного планування і прогнозування податкових надходжень є проблемними та якими є шляхи їх вирішення?

Тема 2. Інформаційно-комунікаційне та обліково-аналітичне забезпечення податкового планування в контексті забезпечення ефективного функціонування системи адміністрування податкових платежів.

Інформаційно-комунікаційні технології в оподаткуванні та етапи розвитку інформаційного забезпечення формування податкової звітності. Обліково-аналітичне забезпечення податкового планування та використання інформації, відображеної в обліку та фінансовій звітності, для прийняття ефективних рішень в сфері оподаткування. Реєстрація, облік та обслуговування платників податків, обробка податкових декларацій, податковий контроль, адміністрування податкового боргу як елементи системи адміністрування податкових платежів. Управлінська звітність як невід'ємна складова інформаційного забезпечення управління ризиками підприємства. Інноваційний підхід у формуванні інформаційного забезпечення податкового планування в контексті необхідності забезпечення ефективного функціонування системи адміністрування податкових платежів.

Питання для самоконтролю за темою 2:

1. Що таке інформаційно-комунікаційні технології?
2. Які інформаційно-комунікаційні технології застосовують в сфері оподаткування?
3. Які виокремлюють етапи інформаційного забезпечення при формуванні податкової звітності?
4. Які складові формують обліково-аналітичне забезпечення податкового планування?
5. Яким чином у практичній площині використовують інформацію, відображену в обліку та фінансовій звітності, для прийняття ефективних рішень в сфері оподаткування?

6. Які елементи системи адміністрування податкових платежів ви знаєте та в чому їх суть?
7. Що таке управлінська звітність та якою є її роль у процесі управління ризиками підприємства?
8. У чому полягають особливості інноваційного підходу до формування інформаційного забезпечення податкового планування?

Тема 3. Види податкового планування та фактори, що здійснюють вплив на якість податкових планів.

Ознаки класифікації видів податкового планування. Класифікація видів податкового планування в залежності від рівня управління та організаційної структури суб'єкта підприємництва. Класифікація видів податкового планування за обсягом охоплення господарської діяльності, в залежності від етапу функціонування підприємства та характеру управлінських рішень. Класифікація видів податкового планування в залежності від використовуваних інструментів та дієвості суб'єктів податкового планування. Класифікація факторів, які здійснюють вплив на якість податкових планів. Зовнішні, внутрішні, об'єктивні, суб'єктивні фактори впливу на якість податкових планів. Основні, другорядні, загальні, специфічні, постійні та змінні фактори впливу на якість податкових планів. Інтенсивні, екстенсивні, складні, прості, прямі та непрямі фактори впливу на якість податкових планів.

Питання для самоконтролю за темою 3:

1. Які виокремлюють ознаки класифікації видів податкового планування?
2. Які види податкового планування виокремлюють в залежності від рівня управління та організаційної структури суб'єкта підприємництва?
3. Які види податкового планування виокремлюють за обсягом охоплення господарської діяльності, в залежності від етапу функціонування підприємства, характеру управлінських рішень?
4. Які види податкового планування виокремлюють в залежності від використовуваних інструментів та дієвості суб'єктів податкового планування?
5. Які фактори здійснюють вплив на якість податкових планів?
6. Які зовнішні, внутрішні, об'єктивні, суб'єктивні фактори здійснюють вплив на якість податкових планів?
7. Які основні, другорядні, загальні, специфічні, постійні та змінні фактори здійснюють вплив на якість податкових планів?
8. Які інтенсивні, екстенсивні, складні, прості, прямі та непрямі фактори здійснюють вплив на якість податкових планів?

Тема 4. Методи податкового планування та умови, що забезпечують його альтернативність.

Класифікація методів, які використовуються у процесі податкового планування. Загальні методи планування. Спеціальні методи податкового планування. Метод екстраполяції та інтерполятивний метод у плануванні обсягу податкових платежів. Метод середніх показників, нормативний та балансовий методи, економіко-математичне моделювання. Метод заміни відносин, розподілу відносин, прямого скорочення об'єкта оподаткування у податковому плануванні. Метод делегування податків підприємству-сателіту, відстрочення

податкового платежу, офшору. Метод пільгового підприємства, використання облікової політики у податковому плануванні. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування. Особливості застосування методів податкового планування в умовах невизначеності та ризику.

Питання для самоконтролю за темою 4:

1. За якими групами класифікують методи, використовувані у податковому плануванні?
2. Які загальні методи планування та спеціальні методи податкового планування ви знаєте?
3. У чому суть методу екстраполяції та інтерполятивного методу планування?
4. У чому суть методу середніх показників, нормативного та балансового методу, економіко-математичного моделювання?
5. У чому суть методів заміни, розподілу відносин, прямого скорочення об'єкта оподаткування?
6. У чому суть методів делегування податків підприємству-сателіту, відстрочення податкового платежу, офшору?
7. У чому суть методу пільгового підприємства та як використовуються складові облікової політики у податковому плануванні?
8. Які умови, що забезпечують альтернативність податкового планування?

Тема 5. Податкові ризики: їх урахування в процесі планування та прогнозування в сфері оподаткування, напрями мінімізації.

Поняття податкових ризиків, їх класифікація та методи визначення. Індикатори ризиків, які використовуються для виявлення ризикових суб'єктів господарювання. Фінансові, репутаційні та юридичні наслідки податкових ризиків. Критерії ступенів ризику та вибір способу реагування на ризики недотримання податкового законодавства. Основні способи реагування на ризики недотримання податкового законодавства відповідно до міжнародної практики. Узагальнений порядок вибору методів та показників для оцінки величини податкового ризику. Інституційні елементи системи управління податковими ризиками. Пріоритетні напрями розбудови комплексної системи управління податковими ризиками з недотримання платниками податків податкового законодавства.

Питання для самоконтролю за темою 5:

1. Що таке податкові ризиків?
2. За якими ознаками здійснюється класифікація податкових ризиків?
3. Які методи визначення податкових ризиків ви знаєте?
4. Які індикатори ризиків використовуються для виявлення ризикових суб'єктів господарювання?
5. Якими можуть бути фінансові, репутаційні та юридичні наслідки податкових ризиків?
6. Які є критерії ступенів ризику та способи реагування на ризики недотримання податкового законодавства?
7. Які способи реагування на ризики недотримання податкового законодавства застосовують у міжнародній практиці?

8. Якими є пріоритетні напрями розбудови комплексної системи управління податковими ризиками з недотримання платниками податків податкового законодавства?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ПОДАТКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ОСНОВОПОЛОЖНІ ПІДХОДИ У ПЛАНУВАННІ ОЧІКУВАНИХ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ

Тема 6. Організація податкового планування на підприємстві та основоположні підходи у плануванні очікуваних податкових надходжень органами ДПС України.

Специфіка формування служби податкового планування на малих, середніх за розмірами підприємствах та у великих підприємницьких структурах. Склад підрозділів (груп, відділів) податкового планування, їх функції. Рівні податкового планування. Етапи податкового планування та механізм реалізації податкових планів. Загальні методологічні підходи щодо здійснення розрахунку бази оподаткування. Складові алгоритму розрахунку бази очікуваних надходжень. Особливості формування органами Державної податкової служби України складових алгоритму розрахунку бази надходжень планового періоду за видами податків (зборів, платежів) (на прикладі окремих видів).

Питання для самоконтролю за темою 6:

1. Які існують особливості у формуванні служби податкового планування на малих, середніх за розмірами підприємствах та у великих підприємницьких структурах?
2. Хто входить до складу підрозділів (груп, відділів) податкового планування?
3. Які функції притаманні підрозділам (групам, відділам) податкового планування?
4. Які є рівні податкового планування?
5. Які етапи виокремлюють в податковому плануванні та в чому суть механізму реалізації податкових планів?
6. У чому полягають загальні методологічні підходи щодо здійснення розрахунку бази оподаткування?
7. Якими є складові алгоритму розрахунку бази очікуваних надходжень?
8. Які складові формують алгоритм розрахунку бази надходжень планового періоду органами Державної податкової служби України за видами податків (зборів, платежів)?

Тема 7. Особливості планування податків на підприємстві та узагальнення інформації про очікувані розміри його податкових платежів.

Основи побудови системи оподаткування в Україні та обґрунтування вибору оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства. Планування податків на підприємстві. Узагальнення інформації про очікувані розміри податкових платежів підприємства для її подальшого використання в системі податкового

менеджменту, у тому числі й для консультування власників та при розробці обґрунтованих висновків з управління оподаткуванням.

Питання для самоконтролю за темою 7:

1. Які компоненти формують систему оподаткування в Україні?
2. Що таке податковий календар?
3. Як здійснюється обґрунтування вибору оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання?
4. Які загальні підходи застосовуються у процесі планування податків на підприємстві?
5. Яким є алгоритм планування податку на прибуток підприємства?
6. Яким є алгоритм планування податку на додану вартість?
7. Як узагальнюється інформація про очікувані розміри податкових платежів підприємства?
8. Якими є сфери використання інформації про очікувані розміри податкових платежів підприємства?

Тема 8. Стратегічне, поточне та оперативне податкове планування на підприємстві.

Податкова стратегія як інструмент обґрунтування, розробки та реалізації довгострокових цілей та засіб зв'язку підприємства з зовнішнім ринковим середовищем. Поняття стратегічного податкового планування, його мета, основні завдання та принципи. Процедури та інструменти стратегічного податкового планування. Етапи розробки стратегії податкових платежів підприємства. Поняття, об'єкт та суб'єкти поточного податкового планування. Поняття оперативного податкового планування та сфера його застосування.

Питання для самоконтролю за темою 8:

1. Що таке податкова стратегія?
2. Як застосовується податкова стратегія при розробці та реалізації довгострокових цілей суб'єкта господарювання?
3. У чому суть стратегічного податкового планування?
4. Якою є мета, основні завдання та принципи стратегічного податкового планування?
5. Які процедури та інструменти стратегічного податкового планування ви знаєте?
6. Які виокремлюють етапи у розробці стратегії податкових платежів підприємства?
7. У чому суть поточного податкового планування, які його об'єкт та суб'єкти?
8. У чому суть оперативного податкового планування та якою є сфера його застосування?

Тема 9. Методика розрахунку показників податкового навантаження та оцінка ефективності податкового планування суб'єкта господарювання.

Сутність поняття «податкове навантаження». Методика розрахунку часткових показників податкового навантаження за видами податків. Фінансові результати діяльності підприємства як компонент для розрахунку податкового навантаження. Обсяг створеної та використаної підприємством доданої вартості

як основа для розрахунку рівня податкового навантаження. Показники податкового навантаження сільськогосподарських товаровиробників та платників єдиного податку. Систематизація показників, що характеризують рівень податкового навантаження на суб'єкт господарювання. Узагальнюючі показники податкового навантаження підприємства. Оцінка ефективності податкового планування суб'єкта господарювання.

Питання для самоконтролю за темою 9:

1. Що таке «податкове навантаження»?
2. Які складові формують методiku розрахунку часткових показників податкового навантаження за окремими видами податків та платежів?
3. Як розрахувати податкове навантаження на фінансові результати діяльності підприємства?
4. Як розрахувати обсяг створеної та використаної підприємством доданої вартості?
5. Які показники податкового навантаження на сільськогосподарських товаровиробників та платників єдиного податку ви знаєте?
6. Як здійснюється систематизація показників, що характеризують рівень податкового навантаження на суб'єкт господарювання?
7. Які узагальнюючі показники податкового навантаження підприємства ви знаєте?
8. Як оцінити ефективність податкового планування суб'єкта господарювання?

Тема 10. Наукові дослідження у сфері податкового планування та мінімізації податкових ризиків.

Теоретичний та емпіричний рівні наукових досліджень в оподаткуванні. Організація, методологія та методи наукових досліджень у сфері податкового планування на різних рівнях податкового менеджменту. Компоненти творчого мислення: їх застосування у процесі податкового планування та при мінімізації податкових ризиків. Інформаційне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення наукових досліджень у сфері податкового планування та мінімізації податкових ризиків.

Питання для самоконтролю за темою 10:

1. У чому суть теоретичного та емпіричного рівнів наукових досліджень в оподаткуванні?
2. Як ефективно організувати наукові дослідження у сфері податкового планування на різних рівнях податкового менеджменту?
3. Якими є складові компоненти методології наукових досліджень у сфері податкового планування?
4. Які методи наукових досліджень використовують у сфері податкового планування на різних рівнях податкового менеджменту?
5. Що таке творче мислення та як застосовуються його компоненти у процесі податкового планування та при мінімізації податкових ризиків?
6. Які складові формують інформаційне забезпечення наукових досліджень у сфері податкового планування та мінімізації податкових ризиків?

7. Які компоненти формують матеріальне та фінансове забезпечення наукових досліджень у сфері податкового планування та мінімізації податкових ризиків?
8. Що розуміють під кадровим забезпеченням наукових досліджень у сфері податкового планування та мінімізації податкових ризиків?

При вивченні дисципліни «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків» здобувачам пропонується: підготовка на основі аналітичного огляду наукових публікацій за заданою тематикою доповідей, рефератів, презентацій; виконання комплексних варіантних завдань, які включають теоретичні питання, тестове завдання, розрахункове (ситуаційне) завдання.

Орієнтовна структура реферативного завдання для здобувачів:

- вступ (зазначається тема, мета та завдання роботи);
- теоретичне обґрунтування (виклад базових теоретичних положень, законів, принципів тощо, на основі яких виконується завдання);
- основні результати роботи та їх обговорення (подається систематизована реферативна інформація, схеми, рисунки, моделі, описи тощо);
- висновки;
- список використаних джерел.

Перелік тем та питань, що виносяться на самостійний розгляд здобувача, дають можливість глибше зрозуміти теоретико-методологічні та практичні аспекти податкового планування та мінімізації податкових ризиків. За обраною темою здобувач готує реферативне завдання, презентацію та доповідь.

Тематика доповідей, реферативних завдань, презентацій:

1. Основи управління податками на підприємствах та в організаціях.
2. Загальна схема податкового планування.
3. Роль та значення судової практики в податковому плануванні.
4. Оцінка регулюючого впливу системи оподаткування на економічні процеси.
5. Ухилення від сплати податків: моделювання вибору та дій економічного суб'єкта.
6. Фактори, що здійснюють вплив на якість податкових планів.
7. Основні недоліки сучасного планування і прогнозування податкових надходжень та напрями його вдосконалення.
8. Вибір форми здійснення підприємницької діяльності як елемент податкового планування.
9. Вибір місця здійснення діяльності, основних напрямків діяльності, визначення складу засновників та часток акціонерного капіталу, інші фактори, що здійснюють вплив на податкові зобов'язання.
10. Податкова безпека як невід'ємна складова економічної безпеки підприємства.
11. Податкова безпека: дуалістичність економічної природи трактування змісту основних характеристик.
12. Використання спеціальних податкових режимів як елемент податкового планування.

13. Використання податкових пільг та звільнень від сплати податків суб'єктами господарювання як елемент податкового планування.
14. Використання кривої Лаффера при дослідженні процесів розвитку економіки України.
15. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування під час створення суб'єкта підприємницької діяльності.
16. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування у процесі діяльності вже створеного господарюючого суб'єкта.
17. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування на стадії припинення діяльності суб'єкта господарювання.
18. Моделювання параметрів взаємодії податкової системи з економічним середовищем.
19. Методи направленого та ненаправленого пошуку, їх застосування у сфері моделювання податкових платежів.
20. Економетричні методи оцінки ефективності фіскальної політики.
21. Методи аналізу господарського ризику.
22. Поняття «стратегія» та сутність стратегічного податкового планування.
23. Мета, завдання, принципи та особливості здійснення стратегічного податкового планування на макрорівні.
24. Етапи розробки стратегії податкових платежів на підприємстві.
25. Аналіз переваг та недоліків різних методів моделювання та прогнозування податкової бази.
26. Застосування автоматних моделей для прогнозування податкових надходжень.
27. Критерії податкових ризиків, пов'язані з виконанням обов'язків платника податків і податкового агента.
28. Критерії податкових ризиків, пов'язані з фінансово-господарською діяльністю господарюючих суб'єктів.
29. Вплив податків на фінансову безпеку підприємств.
30. Технологія розробки управлінських рішень в сфері оподаткування з урахуванням ризику.
31. Податкова безпека в системі фінансової безпеки держави.
32. Урахування факторів ризику в процесі забезпечення податкової безпеки підприємства.
33. Особливості формування складових алгоритму розрахунку бази надходжень планового періоду за видами податків (зборів, платежів) (на прикладі окремих видів).
34. Облікова політика підприємства як елемент податкового планування.
35. Дослідження впливу зниження податкових ставок на бюджетні надходження за допомогою імітаційного моделювання.

Обсяг реферату, за яким готується доповідь з презентацією для виступу - до 10 сторінок, а обсяг презентації - до 10 слайдів (з урахуванням вимог щодо оформлення, наведених у п. 2 даних методичних рекомендацій).

Захист робіт відбувається у формі виступу здобувача по змісту роботи та відповіді на питання, поставлені викладачем та аудиторією. Відповіді на зауваження керівника та додаткові запитання допомагають більш об'єктивно оцінити глибину знань, ступінь теоретичної та практичної підготовки здобувача.

Метою виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ) є самостійне детальне дослідження окремої проблеми податкового планування та мінімізації податкових ризиків, а також систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань здобувача з дисципліни, розвиток навичок самостійної роботи.

Виконання індивідуального науково-дослідного завдання передбачає самостійний вибір здобувачем теми дослідження за попереднім узгодженням її з викладачем і є методом отримання навичок науково-дослідної роботи, в процесі якої здобувач має навчитися самостійно працювати з економічною літературою, науковими публікаціями вітчизняних та зарубіжних вчених, використовувати законодавчу та нормативно-правову базу, дані офіційних сайтів мережі Інтернет, узагальнювати отриману інформацію та логічно викладати свої думки з приводу того чи іншого питання. Результати дослідження здобувач узагальнює та готує доповідь з презентацією та реферат. При виставленні оцінки враховується науковий підхід до виконання роботи, якість виконання та оформлення презентації, змістовність доповіді та відповідей на поставлені запитання.

Підготовка на основі аналітичного огляду наукових публікацій за заданою тематикою доповідей, презентацій, рефератів створює для здобувача можливість самостійно досліджувати інформаційні джерела, в яких висвітлюються проблеми впровадження податкового планування у господарську практику, узагальнювати представлену інформацію та виділяти основне, вивчати і давати оцінку ключовим проблемам, шукати шляхи та висловлювати пропозиції щодо їх подолання.

Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою розвиває навички самостійної науково-дослідної та практичної роботи, дозволяє студенту критично проаналізувати погляди різних науковців на певну проблему, узагальнити опрацьовані дані, висловити та обґрунтувати власну точку зору на вирішення проблеми, що загалом сприяє розвитку та поглибленню у студента наукового і практичного інтересу до майбутньої професійної діяльності.

Обов'язковим елементом індивідуальної роботи здобувача є виконання комплексного варіантного завдання. Варіант комплексного завдання обирається за останньою цифрою номеру залікової книжки здобувача.

Комплексні варіантні завдання:

Варіант 1

1. Сутність податкового планування.
2. Класифікація методів, які використовуються у процесі податкового планування.
3. Інформаційно-комунікаційні технології в оподаткуванні та етапи розвитку інформаційного забезпечення формування податкової звітності.
4. Тестове завдання:
До переліку загальнодержавних податків не належить:
А. Податок на прибуток підприємств;
Б. Єдиний податок;
В. Податок на доходи фізичних осіб;

- Г. Податок на додану вартість;
- Д. Немає правильної відповіді.

5. Задача:

Прибуток підприємства до оподаткування у першому році (y_0) склав 38,2 тис. грн. На основі дослідження динаміки змін показника за 10 років встановлено, що середній абсолютний приріст його значень впродовж періоду ($\Delta\bar{y}$) склав 1,4. Побудувати формулу для розрахунку прогнозованої величини прибутку до оподаткування за середнім абсолютним приростом на наступні роки, визначити очікуване значення показника на 11-й, 12-й та 13-й роки.

Варіант 2

1. Фактори, що здійснюють вплив на якість податкових планів.
2. Загальні методи планування.
3. Обліково-аналітичне забезпечення податкового планування та використання інформації, відображеної в обліку та фінансовій звітності, для прийняття ефективних рішень в сфері оподаткування.
4. Тестове завдання:
Спеціальний принцип податкового планування, у відповідності з яким всі методи, прийоми та засоби податкового планування повинні відповідати чинному законодавству - це принцип:
А. Оптимального співвідношення ризику та вигоди;
Б. Альтернативності;
В. Комплексності;
Г. Природності;
Д. Немає правильної відповіді.

5. Задача:

Відомі наступні дані, тис. грн.:

№ з/п	Показник	Факт базисного періоду	Факт звітного періоду
1.	Загальна нарахована сума податків та зборів	4126	4688
2.	Виручка (нетто) від продажу товарів (продукції, робіт, послуг)	9812	9979

Розрахувати значення узагальнюючого коефіцієнта податкового навантаження на доходи підприємства за базисний та звітний періоди. Зробити висновки стосовно динаміки змін показника.

Варіант 3

1. Основні завдання податкового планування.
2. Спеціальні методи податкового планування.
3. Реєстрація, облік та обслуговування платників податків, обробка податкових декларацій, податковий контроль, адміністрування податкового боргу як елементи системи адміністрування податкових платежів.
4. Тестове завдання:
В залежності від етапу функціонування підприємства виокремлюють:
А. Державне планування, планування на територіальному рівні, податкове планування підприємства;
Б. Індивідуальне та корпоративне податкове планування;

- В. Планування фінансово-господарської діяльності, окремого виду діяльності, окремого підприємницького проекту;
- Г. Стратегічне та поточне податкове планування;
- Д. Немає правильної відповіді.

5. Задача:

Підприємство у місяці, наступному за звітним, при продажі товарів (готової продукції, робіт, послуг) планує одержати чистий дохід у сумі 58600 грн. і придбати ресурси для господарської діяльності за цінами постачальників (без ПДВ) на суму 29680 грн.

Визначити суму ПДВ, що планується до сплати в бюджет.

Варіант 4

1. Принципи податкового планування.
2. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування під час створення суб'єкта підприємницької діяльності.
3. Управлінська звітність як невід'ємна складова інформаційного забезпечення управління ризиками підприємства.
4. Тестове завдання:

Спеціаліст з податкового планування здійснює:

- А. Прийняття рішення про реалізацію конкретної схеми податкового планування, формулювання завдань стосовно її юридичного і фінансового обґрунтування;
- Б. Юридичне обґрунтування системи мінімізації податкових платежів;
- В. Фінансове й облікове обґрунтування системи мінімізації податкових платежів;
- Г. Розробку рекомендацій щодо доцільності схеми оптимізації податкових платежів;
- Д. Немає правильної відповіді.

5. Задача:

Прибуток підприємства до оподаткування у першому році (у₀) склав 108,4 тис. грн. На основі дослідження динаміки змін показника за 10 років встановлено, що середній темп росту його значень впродовж періоду (К) склав 1,01. Побудувати формулу для розрахунку прогнозової величини прибутку до оподаткування за середнім темпом росту на наступні роки, визначити очікуване значення показника на 11-й, 12-й та 13-й роки.

Варіант 5

1. Класифікація видів податкового планування.
2. Планування податку на прибуток підприємства.
3. Інноваційний підхід у формуванні інформаційного забезпечення податкового планування в контексті необхідності забезпечення ефективного функціонування системи адміністрування податкових платежів.
4. Тестове завдання:
До переліку загальних методів планування не належить:
 - А. Метод екстраполяції;
 - Б. Метод середніх показників;
 - В. Балансовий метод;
 - Г. Метод економіко-математичного моделювання;

Д. Немає правильної відповіді.

5. Задача:

Відомі наступні дані, тис. грн.:

№ з/п	Показник	Факт базисного періоду	Факт звітного періоду
1.	Загальна нарахована сума податків та зборів	1012	1124
2.	Середньорічний обсяг власного капіталу	2864	3274

Розрахувати значення узагальнюючого коефіцієнта податкового навантаження на власний капітал підприємства за базисний та звітний періоди. Зробити висновки стосовно динаміки змін показника.

Варіант 6

- Організація та рівні податкового планування на підприємстві.
- Планування податку на додану вартість на підприємстві.
- Теоретичний та емпіричний рівні наукових досліджень в оподаткуванні.
- Тестове завдання:
До переліку місцевих податків та зборів не належить:
А. Податок на майно;
Б. Єдиний податок;
В. Податок на додану вартість;
Г. Туристичний збір;
Д. Немає правильної відповіді.
- Задача:

У процесі розробки фінансового плану на підприємстві враховані базові розміри нарахувань та утримань відносно заробітної плати. Співробітники відділу податкового планування розглядають можливі варіанти вирішення трудових відносин за кожним працівником. Зокрема, по Колінько С.В. розглядається два варіанта підходів щодо вирішення трудових відносин: 1) нарахування та виплата заробітної плати, премій і доплат; 2) нарахування та виплата заробітної плати, витрати підприємства на забезпечення працівника житлом відповідно до умов трудової угоди (у встановлених угодою межах).

Результати варіантних розрахунків узагальнено в таблиці:

№	Варіант	Сума витрат підприємства, грн.	Сума, отримана працівником, грн.
1.	Варіант 1	20052	13231
2.	Варіант 2	22615	10430

Визначити порівняльну ефективність варіантів вирішення трудових відносин.

Варіант 7

- Етапи податкового планування та механізм реалізації податкових планів.
- Узагальнення результатів планування податків у фінансовому плані підприємства.
- Організація, методологія та методи наукових досліджень у сфері податкового планування на різних рівнях податкового менеджменту.

4. Тестове завдання:

До переліку спеціальних методів податкового планування не належить:

- А. Метод заміни відносин;
- Б. Метод розподілу відносин;
- В. Метод прямого скорочення об'єкта оподаткування;
- Г. Метод використання облікової політики;
- Д. Немає правильної відповіді.

5. Задача:

Відомі наступні дані, тис. грн.:

№ з/п	Показник	Факт базисного періоду	Факт звітного періоду
1.	Загальна нарахована сума податків та зборів	6142	5449
2.	Чистий прибуток	9820	8930

Розрахувати значення узагальнюючого коефіцієнта податкового навантаження на чистий прибуток підприємства за базисний та звітний періоди. Зробити висновки стосовно динаміки змін показника.

Варіант 8

1. Регламент взаємодії підрозділів державної податкової служби при визначенні розрахункової бази надходжень до бюджетів усіх рівнів.
2. Загальні методологічні підходи щодо здійснення розрахунку бази оподаткування на рівні ДПС.
3. Компоненти творчого мислення: їх застосування у процесі податкового планування та при мінімізації податкових ризиків.
4. Тестове завдання:

Встановлена на досить тривалий час сукупність норм, орієнтирів, напрямків, способів і правил діяльності підприємства в сфері оподаткування, які забезпечують зростання і високу конкурентну спроможність організації, зміцнюють позиції на ринку та підвищують здатність до виживання в конкретній ситуації - це:

- А. Податкова стратегія;
- Б. Тактика податкового планування;
- В. Розрахункова база надходжень;
- Г. Методика податкового планування;
- Д. Немає правильної відповіді.

5. Задача:

Суб'єкт малого підприємництва-юридична особа, який належить до третьої групи та є платником ПДВ планує у наступному звітному періоді отримати дохід до оподаткування в сумі 25600 грн. Визначити суму єдиного податку, розраховану платником на плановий період.

Варіант 9

1. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування у процесі діяльності вже створеного господарюючого суб'єкта.
2. Методика розрахунку показників податкового навантаження.
3. Інформаційне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення наукових досліджень у сфері податкового планування та мінімізації податкових ризиків.

4. Тестове завдання:

Обсяг чистого прибутку, що припадає на 1 грн. податкових витрат - це:

- А. Коефіцієнт податкомісткості продукції (робіт, послуг);
- Б. Коефіцієнт оподаткування доходів;
- В. Коефіцієнт податкового навантаження на фінансові ресурси;
- Г. Коефіцієнт ефективності оподаткування;
- Д. Немає правильної відповіді.

5. Задача:

Відомі наступні дані, тис. грн.:

№ з/п	Показник	Факт базисного періоду	Факт звітнього періоду
1	2	3	4
1.	Загальна нарахована сума податків та зборів	1611	1701
2.	Прибуток до оподаткування	2384	2582

Розрахувати значення узагальнюючого коефіцієнта податкового навантаження на прибуток до оподаткування за базисний та звітний періоди. Зробити висновки стосовно динаміки змін показника.

Варіант 10

1. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування на стадії припинення діяльності суб'єкта господарювання
2. Оцінка ефективності податкового планування суб'єкта господарювання.
3. Особливості формування органами ДПС України складових алгоритму розрахунку бази надходжень планового періоду за видами податків (зборів, платежів) (на прикладі окремих видів).
4. Тестове завдання:

Загальні податкові можливості території щодо мобілізації надходжень до бюджету - це:

- А. Поточна база оподаткування;
- Б. Потенційна база оподаткування;
- В. Стратегічна база оподаткування;
- Г. Нормативна база оподаткування;
- Д. Немає правильної відповіді.

5. Задача:

Суб'єкт господарювання має певний сумнів стосовно того, що контрагент – продавець своєчасно зареєструє податкову накладну в Єдиному реєстрі податкових накладних. Виникає ризик того, що суб'єкт господарювання втратить за операцією з контрагентом право на податковий кредит з ПДВ. Як мінімізувати наслідки такого ризику?

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ

Процес виконання презентації та реферативної роботи передбачає такі етапи та процедури: вибір теми роботи; розробка плану роботи; огляд літератури та нормативно-правових документів за темою дослідження;

виконання роботи відповідно до вимог та рекомендацій; оформлення та захист роботи.

Реферативну роботу виконують на підставі опрацювання літературних джерел (підручників, навчальних посібників, періодичних видань, інтернет-ресурсів). Першим етапом підготовки роботи є вибір теми. Орієнтовна тематика розробляється викладачем (див. розділ 1 методичних вказівок). Здобувач має право самостійно обрати тему роботи зі списку рекомендованих. За узгодженням з керівником роботи здобувач може запропонувати тему, яка не увійшла в запропонований перелік, а також частково змінити назву теми, обґрунтувавши доцільність цього. Обрана тема реферативної роботи або презентації повинна бути актуальною, мати важливе наукове та практичне значення.

Структурна побудова реферативної роботи є типовою для ділових документів подібного виду і включає складові, розміщені у відповідній послідовності:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки та пропозиції;
- список використаних джерел.

Загальний обсяг роботи не повинен перевищувати 10 сторінок.

У вступі розкривається сутність проблеми та її актуальність. В основній частині роботи розкриваються питання у відповідності зі змістом роботи (2 – 3 питання). Висновки та пропозиції повинні бути чіткими та змістовними, орієнтованими на отримані у процесі дослідження результати. Список використаних джерел повинен нараховувати не менше 5 найменувань.

Реферативна робота повинна бути представлена на аркушах білого паперу формату А4. Текст роботи друкують 14 шрифтом з інтервалом між рядками 1,5, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Нумерацію сторінок, розділів, рисунків, формул зазначають арабськими цифрами без знака №. Нумерація сторінок тексту роботи починається з титульного аркуша, номер на якому не ставлять. Виставлення номера сторінки у правому верхньому куті.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми) і таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно у межах розділу. Номер ілюстрації складається з номера питання і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Номер ілюстрації, її назву та умовні позначення розміщують послідовно під ілюстрацією.

Кожна ілюстрація повинна відповідати тексту, а текст – ілюстрації. У тому місці роботи, де необхідно вказати на ілюстрацію, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(рис. 1.2)», або звороту типу «... як видно з рис. 1.2».

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера питання і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця

1.3» (третя таблиця першого питання). При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.3».

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і пишуть симетрично до тексту. Назву і слово «таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці не включають.

Формули в роботі нумерують у межах питання. Номер формули складається з номера питання і порядкового номера формули у розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул друкують біля правого поля аркуша на рівні формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу).

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів необхідно подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший ряд пояснення починають із слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули слід виділяти з тексту вільним рядком.

Посилання у тексті роботи на список використаних джерел слід зазначати з урахуванням порядкового номера джерела за переліком використаних джерел, а також сторінки, на якій розміщена необхідна інформація. Наприклад: [5, стор. 8] - п'яте джерело у переліку, сторінка 8 згаданого джерела.

Список використаних джерел формується в алфавітному порядку, або в порядку посилань та розміщується після висновків.

Захист реферативної роботи відбувається у формі виступу здобувача по змісту роботи та відповіді на питання, поставлені викладачем (аудиторією). Відповіді на зауваження керівника та додаткові запитання допомагають більш об'єктивно оцінити глибину знань, ступінь теоретичної та практичної підготовки здобувача. При виставленні оцінки враховується науковий підхід до виконання роботи, якість її виконання та оформлення, змістовність доповіді і відповідей на поставлені запитання.

Презентація в межах виступу на практичному занятті передбачає підготовку до 10 слайдів у PowerPoint, а презентація результатів ІНДЗ - до 15 слайдів за обраною тематикою дослідження. При підготовці презентації рекомендується добре продумати титульний слайд та заголовок, забезпечити контраст тексту з фоном, використовувати елементи візуалізації інформації без перенасичення, визначати ключові думки виступу та враховувати взаємозв'язок між слайдами.

Для якісного виконання завдань для самостійної роботи здобувач вивчає та опрацьовує основну та додаткову наукову літературу, лекційний матеріал, завдання, розглянуті на практичних заняттях, а також законодавчі та нормативні документи.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків» розроблені на основі урахування

національної шкали та шкали ЄКТС у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у ЦНТУ» та «Рекомендацій щодо розробки та використання критеріїв оцінювання».

Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання
в Україні та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
1	2	3	4	5
A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота			1-34

На поточне оцінювання для дисципліни відведено 60 балів, семестровий підсумковий контроль встановлений у формі екзамену. Нарахування балів відбувається під час поточного контролю та узагальнюється під час рубіжного контролю, який передбачений двічі: в середині семестру та за тиждень до закінчення семестру. Максимальна загальна кількість балів, виділених для оцінки результатів під час одного рубіжного контролю робочою програмою навчальної дисципліни, при семестровому підсумковому контролі складає 30 балів. У такий спосіб забезпечується рівномірність фактичного навантаження здобувача упродовж семестру.

Розподіл балів для поточного оцінювання за видами робіт відображено в таблицях:

Розподіл балів для поточного оцінювання за видами робіт

Види робіт	Розподіл балів у %	Кількість балів за поточним оцінюванням	Розподіл балів за рубіжними контролями	
			I	II
1	2	3	4	5
Поточне опитування/тестування	10%	6	3	3
Розв'язування практичних/ситуаційних завдань	30%	18	9	9
Підготовка доповідей, реферативних завдань, презентацій	20%	12	6	6
Участь у груповій роботі	20%	12	12	-
Виконання індивідуального науково-дослідного завдання, комплексних варіантних завдань	20%	12	-	12
Разом	100%	60	30	30

Розподіл балів за видами робіт під час поточного оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів під час поточного оцінювання	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Кількість робіт, яку має виконати здобувач, щоб отримати максимальну кількість балів за поточним оцінюванням при оцінюванні кожного виду робіт максимальною кількістю балів	В тому числі розподіл за рубіжними контролями	
				I	II
1	2	3	4	5	6
Поточне опитування/тестування	6	1	6 відповідей/тестів	3/ 3 бали	3/ 3 бали
Розв'язування практичних/ситуаційних завдань	18	9	2 завдання	1/ 9 балів	1/ 9 балів
Підготовка доповіді, реферативного завдання та презентації	12	6	2 доповіді з виконанням реферативного завдання та презентації	1/ 6 балів	1/ 6 балів
Участь у груповій роботі	12	6	2 участі в груповому вирішуванні завдань	2/ 12 балів	
Виконання індивідуального науково-дослідного та комплексного варіантного завдання	12	12	1 індивідуальне науково-дослідне та комплексне варіантне завдання		1/ 12 балів
Разом	60	x	x	30	30

За підготовку однієї доповіді з урахуванням результату виконання реферативного завдання та презентації здобувач максимально може отримати 6 балів. Критерії оцінювання:

6 балів – здобувач готує доповідь, реферативне завдання та презентацію, в яких аргументовано, вичерпно, змістовно розкриває обрану тематику, дає чіткі відповіді на запитання, поставлені викладачем та аудиторією, при цьому вільно володіє економічними категоріями, реферат та презентація готуються у повній відповідності з правилами щодо їх оформлення;

5 балів – здобувач готує доповідь, реферативне завдання та презентацію, в яких у достатній мірі розкриває обрану тему, дає відповіді на запитання, поставлені викладачем та аудиторією, але допускає неточності у викладі організаційно-методичних підходів та дотриманні вимог до оформлення;

0 балів – здобувач допускає істотні помилки при розкритті теми реферату/презентації, використовує застарілу інформацію, мають місце суттєві погіршеності у дотриманні вимог до оформлення завдання.

За виконання індивідуального науково-дослідного та комплексного варіантного завдання здобувач може отримати:

12 балів – здобувач готує доповідь, реферативне завдання та презентацію, в яких аргументовано, вичерпно, змістовно розкриває обрану тематику ІНДЗ, дає чіткі відповіді на запитання, поставлені викладачем та аудиторією, при цьому вільно володіє економічними категоріями, реферат та презентація готуються у повній відповідності з правилами щодо їх оформлення. Комплексне варіантне завдання виконане якісно з повним розкриттям змісту теоретичних питань, розв'язком та висновками до практичного завдання, правильною відповіддю на питання тестового завдання;

6 балів – здобувач готує доповідь, реферативне завдання та презентацію, в яких у достатній мірі розкриває обрану тему, дає відповіді на запитання, поставлені викладачем та аудиторією, але допускає незначні неточності у викладі організаційно-методичних підходів та дотриманні вимог до оформлення. Комплексне варіантне завдання виконане з розкриттям змісту теоретичних питань, правильною відповіддю на питання тестового завдання або розв'язком практичного завдання;

0 балів – здобувач допускає істотні помилки при розкритті теми реферату/презентації, використовує застарілу інформацію, мають місце суттєві погіршеності у дотриманні вимог до оформлення завдання. При виконанні комплексного варіантного завдання мають місце суттєві помилки та недоліки.

4. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЗАВДАНЬ

Основні:

1. Артюх О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 412 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7565>.
2. Важинський С. Є., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/2558>.
3. Власова О. Є. Податковий менеджмент та адміністрування : конспект лекцій для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 071 – Облік і оподаткування, 073 – Менеджмент,

- спеціалізації «Управління фінансово-економічною безпекою» / О. Є. Власова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 140 с. URL: http://eprints.kname.edu.ua/57815/1/2019%20%D0%BF%D0%B5%D1%87%2018%D0%9B%20%D0%9A%D0%9B_%D0%9F%D0%9C%D0%90.pdf.
4. Галушак М. П., Галушак О. Я., Кужда Т. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для економічних спеціальностей. Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. 160 с. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/36761>.
 5. Греца Я. В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика: монографія. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. 420 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/38528>.
 6. Давидов Г.М., Кузьменко Г.І. Обліково-інформаційне забезпечення оцінки податкового потенціалу суб'єкту господарювання: теорія і практика. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 264 с. URL: <https://www.cceol.com/search/book-detail?id=462292>
 7. Зайцев О.В. Податковий менеджмент : підручник. Суми: Сумський державний університет, 2017. 412 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/55671/1/Zaitsev_podatkovyi.pdf.
 8. Лактіонова О.А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с. URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/1460/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A3%D0%A4%D0%A0%2027_10_2020.pdf.
 9. Лисенко А.М., Акімов С.С. Методи прогнозування та податкового планування: вплив їх вибору на формування рішень у сфері оподаткування, аудиту та аналізу. *Причорноморські економічні студії*, 2023. Вип. 81. С. 208-212. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/13010>.
 10. Лисенко А.М., Акімов С.С., Чадай Ю.В. Методологія, методика, метод: сутність понять та особливості їх прояву у сфері податкового планування, аналізу та аудиту. *Наукові праці МАУП. Економічні науки*. Київ: МАУП, 2023. Вип. 3(70). С. 129-136. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/2645>.
 11. Магопець О.А. Визначення сутності поняття «оподаткування» в контексті його сприйняття як соціального процесу. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*, 2018. Вип. 33. С. 111-119. URL: <http://economics.kntu.kr.ua/pdf/33/15.pdf>
 12. Магопець О.А. Генезис розвитку та становлення податкової системи України. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, 2022. Вип. 8(41). С. 180-189. URL: [http://economics.kntu.kr.ua/archive/8\(41\)/41_Magopets.html](http://economics.kntu.kr.ua/archive/8(41)/41_Magopets.html)
DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8\(41\).178-192](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8(41).178-192)
 13. Митний контроль та експертиза: навч. посіб. / Г.А. Тіхосов, О.М. Вербицький, Є.О. Калінський. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 312 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2021/Tihosova_2019_312.pdf.
 14. Мороз Е.Г. Податковий менеджмент : навч. посібник. [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2020. 412 с. URL: https://ep3.nuwm.edu.ua/18860/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF

- [%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA %D0%9C%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7%20%D0%95.%D0%93.10.10..pdf](#).
15. Оподаткування та державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників: регіональні пріоритети та євроінтеграційні процеси: монографія / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова, А.М. Лисенко, О.А. Магопєць; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г.М. Давидова та д-ра екон. наук, проф. Н.С. Шалімової. – Кропивницький : ФОП Александрова М.В., 2017. 208 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/7049>.
 16. Оподаткування юридичних осіб та аудит в сфері оподаткування: навчальний посібник / І.К. Дрозд, В.М. Іванков, О.А. Магопєць, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова / за редакцією Н.С. Шалімової. (рекомендовано до друку Вченою радою Центральноукраїнського національного технічного університету, протокол №2 від 30 жовтня 2017 року). Київ: «ТОВ Вид-во «Сова», 2017. 524 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/7433>.
 17. Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: навчальний посібник для студентів ЗДІА другого (магістерського) рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання / Макаренко А.П., Мєліхова Т.О., Чакалова Н.С., Запоріжжя, ЗДІА, 2017. 260 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/964910/mod_resource/content/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.
 18. Проскура К.П. Податкове адміністрування в Україні в посткризовий період: ефективність та напрями модернізації. Київ: ТОВ «Ємкон», 2014. 376 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32608872.pdf>.
 19. Самусєвич Я. В., Височина А. В. Податкове планування та основи податкової оптимізації: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 344 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/84527/1/2021_Posibnyk-Samusevych_Vysochyna.pdf;jsessionid=979E15AA2633E37DAF9833D22E948E62.
 20. Суб'єкти господарювання: оподаткування, контроль та аудит: навчальний посібник / Г.М. Давидов, І.К. Дрозд, В.М. Іванков, О.Л. Макєєва, О.А. Магопєць, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова / за редакцією Г.М. Давидова. (рекомендовано до друку Вченою радою Кіровоградського національного технічного університету, протокол №2 від 31 жовтня 2016 року). К.: «ТОВ Вид-во «Сова», 2016. 590 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/7434>.
 21. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/nayka/monography/tomnjuk_2022.pdf.
 22. Фоміна Т.В., Пугаченко О.Б. Організація і методика податкових перевірок: навчальний посібник. Дніпро : Серєдняк Т.К., 2020. 292 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10121>.
 23. Шалімова Н.С., Магопєць О.А., Босєнко А.В. Управління оподаткуванням: формування підходів щодо визначення основоположних категорій і понять. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, 2023. Вип. 9(42). С. 7-19. URL: [http://economics.kntu.kr.ua/archive/9\(42\)/42_Shalimova.html](http://economics.kntu.kr.ua/archive/9(42)/42_Shalimova.html) ; DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9\(42\).7-19](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9(42).7-19)

24. Adam, S., D. Phillips and S. Smith (2011) A retrospective evaluation of elements of the EU VAT system, Institute for Fiscal Studies. Available at: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2016-09/report_evaluation_vat.pdf.
25. Álvarez-Martínez, M., S. Barrios, D. d'Andria, M. Gesualdo, G. Nicodeme and J. Pycroft (2018). How Large is the Corporate Tax Base Erosion and Profit Shifting? A General Equilibrium Approach, CEPR Discussion Paper 12637, Centre for Economic Policy Research. Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09535314.2020.1865882>
26. Becker, J. and J. Englisch (2019). International effective minimum taxation – the GLOBE proposal. Available at: https://www.zbw.eu/econis-archiv/bitstream/11159/406468/1/EBP085511943_0.pdf.
27. Magopets O., Gai O. (2023). Tax administration in the system of factors ensuring effective implementation of the tax policy of the state. *Центральноукраїнський науковий вісник: Економічні науки*. ЦНТУ, Вип. 9(42). С. 90-99. <http://economics.kntu.kr.ua/archive/42.html>.

Додаткові:

1. Василішин С.І. Ризики економічної безпеки в системі обліково-аналітичного забезпечення управління підприємствами. *Проблеми системного підходу в економіці*, 2019. Вип. 3(2). С. 178-183. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_3%282%29_28
2. Дзецько Я.Ю., Мельничук Г.С. Податкові ризики та їх вплив на стан економічної безпеки підприємства. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*, 2017. Вип. 15. С. 206-210. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/41.pdf>.
3. Ізмайлов Я.О., Єгорова І.Г. Шляхи вирішення проблем податкового консультування в Україні з використанням досвіду зарубіжних країн. *Бізнесінформ*, 2020. № 7. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-7_0-pages-262_269.pdf.
4. Кононенко Л.В., Назарова Г.Б. Оподаткування державного сектору економіки в умовах формування SOCIETY 5.0. *Економіка та суспільство*, 2023. № 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2716/2630>
5. Кузьменко Г.І., Лисенко А.М. Принципи формування системи інформації про податковий потенціал підприємства та оцінка її ефективності. *Теоретичні та прикладні питання економіки*, 2015. № 1(30). С. 301-313. URL: http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2015_30/zb30_31.pdf.
6. Лагодієнко Н.В., Скляр Н.Б., Степаненко С.В. Електронне адміністрування податків як засіб підвищення ефективності їх сплати. *Економічний простір*, 2022. №178. С. 78-82. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1073/1034>.
7. Лисенко А.М., Бакай А.В. Податкове навантаження суб'єктів господарювання та його вплив на формування важливих показників розвитку економіки України. *Центральноукраїнський науковий вісник : Економічні науки*. 2018. вип. 1(34). С.180-188. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1\(34\).180-188](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1(34).180-188). URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/8865>.

8. Лисенко А.М. Інструменти податкового регулювання як засіб стимулювання інноваційної активності суб'єктів господарювання. Стан та умови розвитку економіки в Україні: теорія, методологія, практика / Під ред. д.е.н., проф. О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2018. 264 с. С. 81-87. ISBN 978-966-304-263-3. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/12114>.
9. Лисенко А.М. Методологічні основи прогнозування та планування в сфері розробки стратегічних рішень в аудиті, аналізі та оподаткуванні. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. Полтава: ПНТУ, 2023. Т. (2(89)). С. 112-117. URL: <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2942>.
10. Лисенко А.М. Моделі справляння податку на додану вартість у сфері сільськогосподарського виробництва та їх впровадження на регіональному рівні. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки*, 2017. вип. 31. С. 149-159. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6899/1/18.pdf>.
11. Лисенко А.М. Оцінка навантаження податку на додану вартість на господарську діяльність товаровиробника у сфері аграрного виробництва: практичний аспект. *Агропромисловий комплекс України: теорія, методологія практика* / Під ред. д.е.н., проф. Ю.О. Нестерчук. Умань: Видавець «Сочінський М.М.». 2018. 224 с. С. 213-221. ISBN 978-966-304-244-2. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/12115>.
12. Лисенко А.М. Оцінка рівня податкового навантаження на сільськогосподарське підприємство : практичний аспект. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки*, 2017. вип. 32. 326 с. С. 152-160. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/7478/1/17.pdf>.
13. Лисенко А.М. Податкові інструменти як засіб державного регулювання інноваційних процесів в економіці. Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України : міжнар. наук.-практ. конф., 11 квіт. 2018 р., м. Кропивницький : зб. тез доп. / Центральноукраїн. нац. техн. ун-т ; [редкол. : О. М. Левченко, О. В. Горбунов, А. С. Музиченко та ін.]. - Кропивницький : Ексклюзив-Систем, 2018. - 343 с. – С. 27-30. <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/8303>
14. Лисенко А.М. Прогнозування, планування та моделювання в системі розробки рішень в аналізі, аудиті та оподаткуванні. *Економіка та суспільство*. Вип. 51/2023. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-54>.
15. Меліхова Т. О., Штепа В. В. Удосконалення оподаткування, обліку та аудиту податку на додану вартість для поліпшення податкового планування. *Агросвіт*, 2020. № 22. С. 34–42. DOI: [10.32702/2306-6792.2020.22.34](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.22.34).
16. Мисник Т.Г., Безкровний О.В., Романченко Ю.О. Податкові ризики: характеристика та шляхи мінімізації. *Актуальні проблеми економіки*, 2016. № 6(180). С. 158-166. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FLA=&2_S21STR=ape_2016_6_20.
17. Назарова Г.Б. Впровадження плану боротьби з BEPS в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Implementation of the BEPS control plan in

- Ukraine: current status and development prospects. Monograph: Innovation in modern science '2023, Karlsruhe, Germany. May, 2023. С.7-57. <https://desymp.promonograph.org/index.php/sge/issue/view/sge20-03/sge20-03>
18. Назарова Г.Б., Кононенко Л.В. Оподаткування резидентів Дія Сіті: вітчизняний та міжнародний досвід. *Наукові перспективи*, 2023. № 8(38). С. 378-396. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/6061/6095>
 19. Осадча О.О. Податкове планування та податкова оптимізація в системі управління підприємством. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка*, 2019. № 14(42). С. 125-130. DOI: [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2019-14\(42\)-125-130](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2019-14(42)-125-130). URL: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/2533/2307>.
 20. Петков В. П. Сутність, функції і види стратегічного планування в організації. *Науковий вісник Дніпропетровського ДУВС*, 2022. № 2. С. 58-63. URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/08/2_ua_n/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%9D%D0%92_2-2022-58-63.pdf.
 21. Проскура К.П., Сушкова О.Є. Основні методи оптимізації податкового навантаження в Україні. *Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова*, 2016. Т.21. Вип. 3. С. 168-175. URL: <http://global-national.in.ua/issue-11-2016/19-vipusk-11-cherven-2016-r/2207-proskura-k-p-sushkova-o-e-otsinka-efektivnosti-protidiji-skhemam-minimizatsiji-podatkov-v-ukrajini>.
 22. Сафарова А. Т. Адміністрування податків (вітчизняний і міжнародний контексти): конспект лекцій. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. 97 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20698/1/Konspekt_lektsiy_Administruvannya_podatkiv.pdf.
 23. Ткаченко Н., Хуторна М., Топазли Р., Еїсай С. А. І. А., Трофименко І. Методологічні засади стратегічного планування капіталоутворюючої бази підприємств в умовах економіки знань. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2021. 6(41). pp. 88-99. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v6i41.251403>.
 24. Шалімова Н.С., Магопєць О.А., Босенко А.В. Інтеграційні процеси, як чинники впливу на формування механізму управління оподаткуванням сільськогосподарських товаровиробників. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*, 2022. Вип. 1(85). С. 64-76. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/2022_1/; DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2022-1.85.04>
 25. Alam K., Erdiaw-Kwasie M. O., Shahiduzzaman M., Ryan B. Assessing regional digital competence: Digital futures and strategic planning implications. *Journal of rural studies*, 2018. pp. 60-69. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2018.02.009>.
 26. James S. Behavioural economics and the risks of tax administration. *EJournal of Tax Research (Special Edition: Atax 10th International Tax Administration Conference)*. October 2012. Vol. 10. Issue 2. pp. 345-363. URL: https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10871/14994/paper7_v10n2_James.pdf?sequence=2&isAllowed=y.
 27. Kuzmenko H., Shalimova N., Lysenko A. Information supporting system about Tax Capacity of a Company and its Efficiency: Principles of Formation and Evaluation. *PIRETC. Journal of Social Research & Behavioral Sciences*.

Законодавчі та нормативні документи, міжнародні стандарти:

1. Бюджетний кодекс України від 8 лип. 2010 р. № 2456-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
2. Міжнародні стандарти фінансової звітності та Концептуальна основа фінансової звітності (переклад 2022 р.). URL: https://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_2022_updated-576.
3. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. №996-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 10 трав. 2022 р. № 2260-IX (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#Text>.
6. Про затвердження Методики оцінювання фіскальних ризиків, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання державного сектору економіки: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 січ. 2018 р. № 7 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7-2018-%D0%BF#Text>.
7. Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на додану вартість: Наказ ДПС України від 09 черв. 2023 р. № 446. URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/78241.html>.
8. Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та військового збору: Наказ ДПС України від 04 трав. 2023 р. № 322. URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/78190.html>.
9. Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на прибуток: Наказ ДПС України від 09 черв. 2023 р. № 445. URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/78240.html>.
10. Про затвердження Методики проведення перевірки загальних положень податкового та іншого законодавства України, контроль за дотриманням якого покладено на податкові органи: Наказ ДПС України від 09 черв. 2023 р. № 444. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0444912-23#Text>.
11. Про затвердження Методики прогнозування надходжень податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Державної податкової адміністрації України, Державної митної служби України від 31 серп. 2004 р. № 545/315/502/637. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1202-04#Text>.

12. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: наказ від 27 черв. 2013 р. №635 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13>.
13. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємодії між підрозділами органів Державної податкової служби України при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків: Наказ ДПС України від 04 вер. 2020 р. № 470 (зі змінами, внесеними наказом ДПС від 01 черв. 2023 р. № 422). URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/nakazi/78233.html>.
14. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України: Наказ Державної податкової служби України від 14 черв. 2012 р. № 516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0516837-12#Text>.
15. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо складання плану-графіка проведення документальних планових перевірок суб'єктів господарювання: Наказ Державної податкової служби України від 27 черв. 2012 р. № 553. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0553837-12#Text>.
16. Про інформацію: Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

Інформаційні ресурси (офіційні сайти):

1. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Кабінет міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>.
5. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua>.
6. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua>.
7. Association of Certified Fraud Examiners. URL: <https://www.acfe.com>.
8. Institute of Taxation and Economic Policy. URL: <https://itep.org/>.

Навчально-методичне видання

**ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА МІНІМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВИХ
РИЗИКІВ**

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спец. 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Адміністрування податків та митних платежів». Обсяг - 1,82 друк. арк.

Укладач: Лисенко Алла Миколаївна, к.е.н., доц., доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування